Depresyon için Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i (DAV-ET)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Depresyon için Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i (DAV-ET)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19669

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Depresyon için Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i (DAV-ET), orijinal bir psikolojik arac?n Türkçe'ye uyarlama çal??mas? sonucunda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, Davran?? Etkinle?tirme (Behavioral Activation) prensiplerine dayal? olarak, bireylerin depresyon semptomlar?na kar?? gösterdikleri davran??sal ve bili?sel tepkileri de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçe?in uyarlama çal??mas?, psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) Türk kültürü ve dili ba?lam?nda incelenmesi amac?yla gerçekle?tirilmi?tir.

DAV-ET, özellikle davran??sal kaç?nma ve bili?sel süreçler gibi davran?? etkinle?tirme tedavisinin temel hedeflerini ölçmek için tasarlanm??t?r. Ölçek, 25 maddeden olu?makta olup, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u psikometrik analizlerle gösterilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Depresyon, Davran?? Etkinle?tirme, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Ruminasyon.

Yazarlar

Rabia Hazar Sar?gül

Amaç

Depresyon için Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i'nin (DAV-ET) temel amac?, depresyon ya?ayan bireylerin davran??sal tepkilerini ve kaç?nma stratejilerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçebilecek, Türkçe diline uygun bir araç sunmakt?r. Bu ölçek, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, davran?? etkinle?tirme yakla??mlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede ve depresyonun davran??sal bile?enlerini anlamada yard?mc? olmay? hedefler.

Ölçe?in uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? incelemek ve gerekli kültürel adaptasyonlar? sa?lamak amac?yla yap?lm??t?r. Bu sayede, Türkiye'de depresyon ara?t?rmalar? ve klinik uygulamalar? için standart bir ölçüm arac? sa?lanm??t?r.

Yap?

DAV-ET, depresyonun davran??sal ve bili?sel kaç?nma boyutlar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Ölçek, özellikle bireylerin olumsuz duygusal durumlara tepki olarak gösterdikleri kaç?nma davran??lar?n?, hareketsizli?i ve bili?sel stratejileri (örne?in, ruminasyonu) de?erlendirmeye odaklanm??t?r. Bu bile?enler, davran?? etkinle?tirme modelinin temelini

ARABPSYCHOLOGY.COM

olu?turur; bu model, depresyonun aktivite eksikli?i ve olumlu peki?tirme kayb?yla sürdürüldü?ünü varsayar.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?inin incelenmesi sonucunda, orijinal ölçekten farkl? olarak alt? faktörlü bir yap?n?n ortaya ç?kt??? görülmü?tür. Bu durum, Türk kültüründeki depresif tepkilerin, orijinal ölçe?in tasarland??? kültürden farkl? bir yap?sal ayr??ma gösterdi?ini i?aret etmektedir.

Geçerlik

DAV-ET'nin psikometrik de?erlendirmesinde yap? geçerli?ini test etmek amac?yla kapsaml? bir Faktör Analizi gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin orijinal çal??mada beklenen faktör yap?s?ndan farkl?la?arak alt? ayr? faktöre da??ld???n? göstermi?tir. Bu farkl?la?ma, özellikle bili?sel kaç?nma ve ruminasyonu de?erlendiren maddelerde belirginle?mi?tir. Orijinal çal??mada bu maddelerin birlikte yüklenmesi beklenirken, uyarlama çal??mas?nda ayr??arak farkl? faktörler üzerine yüklendi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal olarak geçerli oldu?unu, ancak uyarlama sürecinde kültürel farkl?l?klar nedeniyle alt boyutlar?n ayr???m?nda de?i?iklikler meydana geldi?ini ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?ini de?erlendirmek amac?yla çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s?, yayg?n olarak kullan?lan Cronbach's alpha de?eri ile hesaplanm?? ve sonuç oldukça yüksek bulunmu?tur. Elde edilen Cronbach's alpha katsay?s? **.94**'tür, bu da ölçe?in maddelerinin yüksek düzeyde birbiriyle tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, iki yar? güvenirlik katsay?lar? da hesaplanm??t?r. Spearman Brown iki yar? güvenirlik katsay?s? **.89** olarak, Guttman iki yar? güvenirlik katsay?s? ise **.88** olarak rapor edilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçe?in genel olarak güçlü bir güvenirli?e sahip oldu?unu ve ölçümde tutarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

DAV-ET'nin yap? geçerli?ini incelemek üzere gerçekle?tirilen Faktör Analizi, önemli yap?sal farkl?l?klar? ortaya ç?karm??t?r. Orijinal ölçek yap?s?ndan farkl? olarak, Türkçe uyarlamada maddeler alt? faktör alt?nda toplanm??t?r. Bu durum, ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde yeniden yorumlanmas?n? gerektirmi?tir.

En dikkat çekici bulgu, orijinal çal??mada ayn? faktöre yüklenmesi beklenen bili?sel kaç?nma ve ruminasyonu ölçen maddelerin bu uyarlama çal??mas?nda ayr??arak farkl? faktörlere yüklenmesidir. Bu ayr??ma, Türk kültüründe depresyonla ili?kili bili?sel kaç?nma stratejilerinin ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

ruminasyonun birbirinden ba??ms?z psikolojik yap?lar olarak i?ledi?ini dü?ündürmektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in kültürel adaptasyonunun yap?sal düzeyde derinlemesine incelenmesi gerekti?ini göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (25 madde)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik veya genel popülasyon (Yüksek lisans tezinde kullan?lm??t?r)

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir

Popülasyon Detaylar?: Yüksek lisans tezi kapsam?nda bir üniversite örnekleminde veya klinik örneklemde kullan?lm?? olma ihtimali yüksektir.

Test Metodolojisi: Maddeler, kat?l?mc?lar?n belirli davran??lar? ne s?kl?kta gösterdi?ini ölçen Likert tipi bir derecelendirme ölçe?i kullan?r. Derecelendirme sistemi ?u ?ekildedir:

0 = hiç olmad?
2 = biraz oldu
4 = oldukça oldu
6 = çok oldu

Anahtar Kelimeler

Davran??sal Kaç?nma, Bili?sel Kaç?nma, Ruminasyon, Faktör Yap?s?, Psikometri, Cronbach's alpha, Ölçek Geli?tirme, Davran?? Etkinle?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Belirtilmemi?tir

Yaz??ma Adresi: Rabia Hazar Sar?gül (Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul, 2014)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2014

Kullan?m ?zinleri ve Ücreti: Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri kaynakta detayl? olarak belirtilmemi?tir. Genellikle yüksek lisans tezleri kapsam?nda geli?tirilen ölçeklerin akademik kullan?m?nda izin gerekebilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: depresyon-icin-davranis-etkinlestirme-olcegi-dav-et-toad.pdf

Kaynaklar

Sar?gül, R. H. (2014). Türkçe'ye Uyarlanm?? Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenirlik çal??mas? (Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ?stanbul). Yüksek lisans tezine tez.yok.gov.tr adresinden eri?ilmi?tir.
YÖK Ulusal Tez Merkezi (2014). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir.

Depresyon için Davran?? Etkinle?tirme Ölçe?i (DAV-ET) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Kullan?m için ilgili yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM